

Nr 288.

Av herr **Röing**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 70, angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för budgetåret 1927—1928 m. m.*

I proposition nr 70 angående tullverkets utgiftsstater för budgetåret 1927—1928 har Kungl. Maj:t föreslagit en betydande indragning av den å generaltullstyrelsens revisionsbyrå tjänstgörande personalen som sysselsättes med granskningsarbete. I denna fråga tillåter jag mig anföra följande.

Ännu så sent som år 1922 utgjordes den granskande personalen av 9 revisorer jämte biträden. Steg för steg har detta antal minskats, så att det numera utgör endast 4, vartill komma 3 kammarskrivare, 4 kanslibiträden och 4 kontorsbiträden. Kungl. Maj:t föreslår nu, att denna personal skall minskas med 1 revisor, 2 kammarskrivare, 2 kanslibiträden och 2 kontorsbiträden, en personalreducering alltså med nära hälften. Till grund för detta förslag ligger ett av 1926 års besparingssakkunniga avgivet yttrande angående personalindragningar inom generaltullstyrelsen. Av detta yttrande framgår, att den nuvarande personalen uppenbarligen är för liten för utförande av revisionsbyråns granskningsverksamhet, såsom denna nu bedrivs med fullständig detaljgranskning av tullverkets räkenskaper i alla delar. Byrån arbetar nämligen med en betydande balans som visar tendens att ökas. Då Kungl. Maj:t likväl anser sig kunna föreslå en så stark reduktion av personalen, ifrågasättes för ernående av detta syfte införandet av en ny granskningsmetod, s. k. stickprovsgranskning. Denna tanke, som på sin tid framfördes av 1914 års tullkommission, men icke då vann gehör hos Kungl. Maj:t och generaltullstyrelsen, har denna gång icke direkt avvisats av de i saken hörda myndigheterna.

Nästan omedelbart efter det att nämnda kommission tillsatts nödgades jag på grund av en allvarlig sjukdom avsäga mig mitt medlemskap av kommissionen, och återinträdde jag i densamma först på hösten 1917. Jag deltog av denna anledning icke i kommissionens arbete under tre år, då bland annat frågan om revisionsarbetets organisation ingående behandlades och preliminärt beslöts. Då tullkommissionens betänkande i november 1918 undertecknades, hyste jag likväl en viss tvekan om lämpligheten av kommissionens förslag i denna punkt, mot vilken jag likväl icke reserverade mig.

Sedan dess har min tvekan ökat och jag anser, att viktiga skäl tala för att åtminstone en alldeles särskild varsamhet och försiktighet nu måste

iakttagas, så att icke statens eller den enskildes rätt och intressen trädas för nära.

Det är här fråga om landets största inkomstkälla, en uppbörd av tull, fartygsumgälder m. m., som årligen belöper sig till över 150 miljoner kronor. Det bör särskilt framhållas, att denna uppbörd i själva verket är på ett sätt, som torde sakna motstycke inom andra delar av statsförvaltningen, beroende av den enskilda tulltjänstemannens subjektiva uppfattning om skatteföremålet och skattevillkoren. Denna tullarbetets betydelsefulla karaktär har av statsmakterna även fått ett erkännande därigenom, att tullverkets personal erhållit en något mera gynnad löneställning än motsvarande statsinstitutioners. Men då det nu gäller en så stor och så ömtålig beskattningsform, som den, tullverket utövar, så synes det mig, att de näringar, handel, industri och sjöfart, som närmast drabbas därav, böra få äga den trygghetskänslan, att över den enskilda skatteuttagande tullmannens görande och låtande går en granskande myndighet fram.

En oeftergivlig första fordran för att kunna bedöma det nya granskningssystemet synes mig vara, att det ges garantier, för att kontrollens effektivitet bibehålles. I detta väsentliga avseende kan jag ej finna annat än att förslaget brister, en uppfattning, som kommer till uttryck även i riksräkenskapsverkets utlåtande med orden: »Huruvida och i vad mån indragning av personal å generaltullstyrelsens revisionsavdelning kan företagas, anser riksräkenskapsverket kunne avgöras först efter det en bestämd arbetsfördelning i avseende å kontrollen mellan revisionsavdelningen och lokalmyndigheterna blivit genomförd. I varje fall saknar riksräkenskapsverket någon som helst möjlighet att på grundval av den utredning, de sakkunniga förebragt, avgiva yttrande angående genomförbarheten av de föreslagna personalindragningarna.» Att en viss tvekan varit rådande även hos Kungl. Maj:t, torde kunna utläsas därav, att Kungl. Maj:t icke helt velat följa de besparingssakkunnigas förslag.

Det framhålles i propositionen, att en ingående kontroll äger rum åtminstone vid de tre största tullförvaltningarna, de i Stockholm, Göteborg och Malmö, och att beträffande dessa förvaltningars räkenskaper den nya metoden kan utan olägenhet tillämpas. Av den vid generaltullstyrelsens utlåtande fogade reservationen från styrelsens byråchefer framgår emellertid, att kontrollen endast gäller vissa delar av debiteringsarbetet och att viktiga detaljer därav icke bli föremål för kontroll. När det vidare ifrågasättes i reservationen, om icke en utsträckning av lokalförvaltningarnas granskning till att omfatta även dessa detaljer kommer att medföra behov av ökad personal därstädes och när det än vidare framhålles, att det kan dragas i tvivelsmål, huruvida den granskning, som nu äger rum, allt framgent kan bli lika effektiv som för närvarande, då det nya förslaget till tullstadga ställer i utsikt befrielse från ersättningsskyldighet för tjänsteman i vissa fall vid underdebitering eller uraktlåten debitering, och i följd därav tjänstemännens intresse att skydda sig mot revisionsanmärkning

kan komma att minskas, så synes det mig, att man med skäl kan be-teckna utredningen i denna del såsom bristfällig.

Såsom ett ytterligare moment, ägnat att öka betänksamheten inför den föreslagna indragningen, tillkommer, att det för närvarande råder ett övergångsskede inom tullverket. Nya författningar hava utfärdats eller väntas bli utfärdade och nya arbetsuppgifter hava pålagts de lokala tull-myndigheterna. Sålunda ha genom den nyligen beslutade omorganisa-tionen av verket vissa författningstillämpningar, som förut ankommit på generaltullstyrelsens prövning, övertagits av de lokala tullmyndigheterna, och ha ojämnheter i tillämpningen varit föremål för revisionens ingripande. Förrättningstaxan, även den en ny förordning, som särskilt drabbar den i nuvarande konjunkturläge så hårt pressade sjöfartsnäringen, har visat sig öppna ett vidsträckt fält för revisionens verksamhet och förtjänar där-vid nämnas, att de anmärkta beloppen till avsevärd del utgjorts av över-debiteringar. Vidare föreligger ett förslag till ny tullstadga, som inne-bär en synnerligen genomgripande förändring av denna för tullverkets verksamhet grundläggande författning och som kan väntas föranleda mycket arbete för revisionspersonalen. Än vidare ha besparingssakkun-niga gjort vissa uttalanden angående omläggning av tullverkets bokförings- och redovisningsväsen, och torde förslag härom vara att förvänta. Ävenså bör erinras om att förarbeten pågå till omändring av nu gällande tull-taxa.

Med vad jag ovan anfört, tror jag mig ha visat, att den nuva-rande tidpunkten måste anses synnerligen olämpligt vald för vidtagande av en organisation av revisionsbyrån. En sådan reform bör icke för närvarande äga rum utan i varje fall anstå, tills nuvarande övergångs-skede övervunnits och frågan i mera utrett skick kan framläggas.

De ökade kostnaderna för statsverket som uppstå, om den nuvarande personalen på revisionsbyråns revisionsavdelning bibehålles, äro så ringa, att de statsfinansiella skälen för personalindragning i detta fall väga lätt.

På grund av det anförda hemställer jag,

att riksdagen icke för närvarande måtte bifalla Kungl. Maj:ts proposition angående tullverkets utgifts-stater för budgetåret 1927—1928 i vad den avser in-dragning av den å generaltullstyrelsens revisionsbyrås revisionsavdelning tjänstgörande personal och att av-löningarna för ordinarie befattningshavare ökas med 30,200 kronor för ytterligare 1 revisor, 2 kammar-skrivare, 2 kanslibiträden och 2 kontorsbiträden, i sam-band varmed avlöningarna för tjänstemän å övergångs-stat böra minskas med 18,600 kronor.

Stockholm den 18 februari 1927.

Erik Röing.